

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1964

BRNO 1965

von 180 cm von dem heutigen Terrain /und 70 cm unter dem Niveau des Lehmewurf-
fussbodens/ die Basis erweitert hatte. Nach der Gesamtbreite des Gemäuers zu
schliessen, ist es wahrscheinlich, dass wir in der Sonde den Eckpfeiler der Kir-
che erfassten.

Die St. Nikolaus Kirche wird zum erstenmal im Jahre 1231 erwähnt und war
der Pfarrei zu St. Jakob untergestellt. Die Umgebung sollte ursprünglich von nie-
derländischen Kolonisten besiedelt sein¹. Der im gotischen Stil errichtete Bau
wurde im Jahre 1726 und 1760 renoviert. Die Kirche ist dann im Jahre 1786 aufge-
hoben und 1870 niedergerissen worden².

Další nálezy z bývalého tvrziště v Rašovicích, okres Vyškov

Karel T i h e l k a

Tab. 30

V "Přehledu výzkumů 1962" /AÚ ČSAV, pob. v Brně 1963/ byla podána na s.
68-70 zpráva o náhodném nálezů tří železných kopí, hliněné pokličky a zlomků ji-
né keramiky z Hrádku v Rašovicích, tj. z místa tamní bývalé tvrze, již písemné
zprávy připomínají v 14. a 15. století. Koncem září r. 1964 stavěl Fr. Vrána,
majitel domu č. 134 na rašovickém Hrádku, přístavek nedaleko od místa, kde byly
v jeho zahradě nalezeny předměty, o nichž bylo pojednáno v citov. Přehledu výzkumů.
Při kopání základů přístavku vpomáhal Jar. Langer z Bučovic. V hloubce údajně 2 m
byly nalezeny zlomky nádob, které J. Langer zachránil a prostřednictvím prof. J.
Palatina z Bučovic odevzdal pob. AÚ ČSAV v Brně k dalšímu zpracování s tím, že
zpracovaný materiál bude uložen ve vlastivědném muzeu v Bučovicích. /Oba jmenova-
ní jsou spolupracovníky tohoto muzea/. Jsou to zejména tyto předměty:

1/ Malá poklička s okrouhlým držadlem, na okraji částečně otlučená, světle
šedá. Na drsném povrchu jsou patrné stříbřitě se lesknoucí drobné částičky slídy.
Poklička je 33 mm v. a 70 mm š., Ø držadla měří 33 mm. Byla druhotně upravena ze
zbytku horní části větší, asi rozbité pokličky¹. Svědčí o tom jak upravený, tj.
obroušený okraj pokličky, tak poměrně velké držadlo, jež odpovídá velikosti pů-
vodní větší pokličky.

2/ Zlomek nádoby na poměrně vysokých nožkách, tedy asi pánvice. Z nožek se
zachovala horní část jediné na zbytku dna. Nádoba byla vně tmavošedá a na vnitř-
ní ploše dna hnědá. Nožka se směrem ode dna nádoby zužovala. Max. byla 24 mm š.
Tuto nádobu lze přibližně srovnat s pánvicí z Brna, publ. B. Novotným². Na zby-
lé části dna kolem nožky je patrné očazení, což podporuje předpoklad, že šlo sku-
tečně o pánvicí.

3/ Část nádoby válcovitého tvaru, která připomíná hrdlo nějaké baňky. Ve skutečnosti je to však držadlo, asi rovněž z pánve, které bylo prodlouženo patrně dřevěnou násadkou. Z toho důvodu je hliněné držadlo duté. Jeden jeho konec, kde byla do držadla zasunuta násadka, je rozšířený a plochý /š. rozšířeného okraje 11 mm/, na druhém konci, jímž je držadlo připojeno k pánvi, je zbytek její stěny. Na tomto zbytku se dobře vidět, že válcovitý předmět nemohl být hrdlem nádoby, jak by se mohlo při zběžné prohlídce zdát. Je asi 60 mm dl. a 28 mm š., na rozšířeném okraji 42 mm. Otvor v držadle je 21 mm š., směrem ke stěně nádoby se však poněkud zužuje. Na konci, kde se připojovalo držadlo na stěnu, byl asi zalepen, jak dosvědčuje zachovaný tam kousek vypálené hlíny. Držadlo je oihlově červené, z jemnějšího materiálu a jsou na něm dobře znatelné nehluboké příčné rýhy, zejména u rozšířeného okraje.

4/ Několik zlomků stěn větších nádob, jejichž materiál a povrch silně připomínají tzv. loštíkové poháry. Povrch je šedohnědý, drsný a jsou na něm charakteristické "puchýřky", jež vznikly pravděpodobně při vypalování nádob z určitého druhu hlíny a za určité teploty tím, že těkavé sloučeniny unikaly na povrch nádob^{3/}. Lomy střepů jsou temné jako u loštických pohárů. Zdůrazňují, že nejde přímo o loštíkové poháry, nýbrž o nádoby větší z podobného materiálu. Podle toho je to tedy asi keramika z 15. století.

5/ V materiálu z rašoviického Hrádku jsou však též tlustostěnné střepy mnohem starší, pravěké, snad z doby bronzové, např. zlomek větší nádoby s částí okrouhlého, hrubého dna, jež místy přečnívá. Střep je drsný, šedý; síla stěny je 8 mm.

6/ Byly nalezeny také slomky keramiky velmi dobře, tvrdě vypálené, světle šedě zbarvené, přesně vykroužené, někdy zdobené horizontálními, poměrně širokými a mělkými žlábkami, svazky strmých vlnic nebo i pravidelnými vrypy. Okraj těchto nádob je zesílen a od ostré horní hrany se šikmo sklání navenek. Někdy je okraj oddělen od hrdla úskou lištou. Tyto nádoby jsou vesměs velmi mladé - ze 17. století a možná i mladší.

Společně se zbytky keramiky byly nalezeny též pozůstatky zvířecích kostí, mezi nimi např. vepře.

Z uvedeného tedy vyplývá, že rašoviický Hrádek byl osídlen nejen v době, kdy na něm stála tvrz, nýbrž již mnohem dříve, v pravěku, jestliže ovšem dotyčné zlomky keramiky se tam nedostaly nějakým způsobem druhotně odjinud, a pak také ještě v dobách dlouho po zániku tvrse.

P o s n á m k y :

1. Srov. k tomu pokličku z téhož naleziště v Přehledu výzkumů 1962 /AÚ ČSAV, pob. v Brně 1963/, tab. 30:5
2. Fontes archaeologiae Moraviae I 1959, tab. XV:81, /AÚ Brno/
3. Podle posudku prom. chem. L. Págy a chem. L. Krejčího z chem. laboratoře AÚ ČSAV, pob. v Brně.

Weitere Funde aus der ehemaligen Feste in Rašovice, Bez. Vyškov. In Přehled výzkumů 1962 AÚ ČSAV, Zweigstelle in Brno, lag auf Seite 68 - 70 ein Bericht über den Lesefund /Lanze und Keramik/ auf Hrádek in Rašovice vor, also von jener Stelle, wo im 14. und 15. Jahrhundert eine Feste stand. Im Jahre 1964 wurden hier bei einem Grundmaueraushub weitere Keramikbruchstücke gefunden, und zwar der Überrest eines Topfdeckels, der zu einem kleinen Topfdeckel hergerichtet war; das Bruchstück einer Dreifusspfanne; ein ziegelroter Griff, vielleicht ebenfalls von einer Pfanne, der offensichtlich durch einen Holzstiel verlängert war; einige Scherben von Gefäßwänden, deren graubraunes Material, mit "Bläschen" auf der Oberfläche, an die sog. Lošticer Becher erinnert; ein vorgeschichtlicher dickwandiger Scherben, vielleicht aus der Bronzezeit; Bruchstücke einer sehr gut, hart gebrannten, präzise gedrehten Keramik, die sehr jung ist - vielleicht aus dem 17. Jahrhundert oder noch jünger. Aus dem angeführten geht hervor, dass Hrádek in Rašovice /heute ist ein Teil der Gemeinde so benannt/, noch viel früher als hier die mittelalterliche Feste stand und auch noch lange nach ihrem Untergang, besiedelt war.

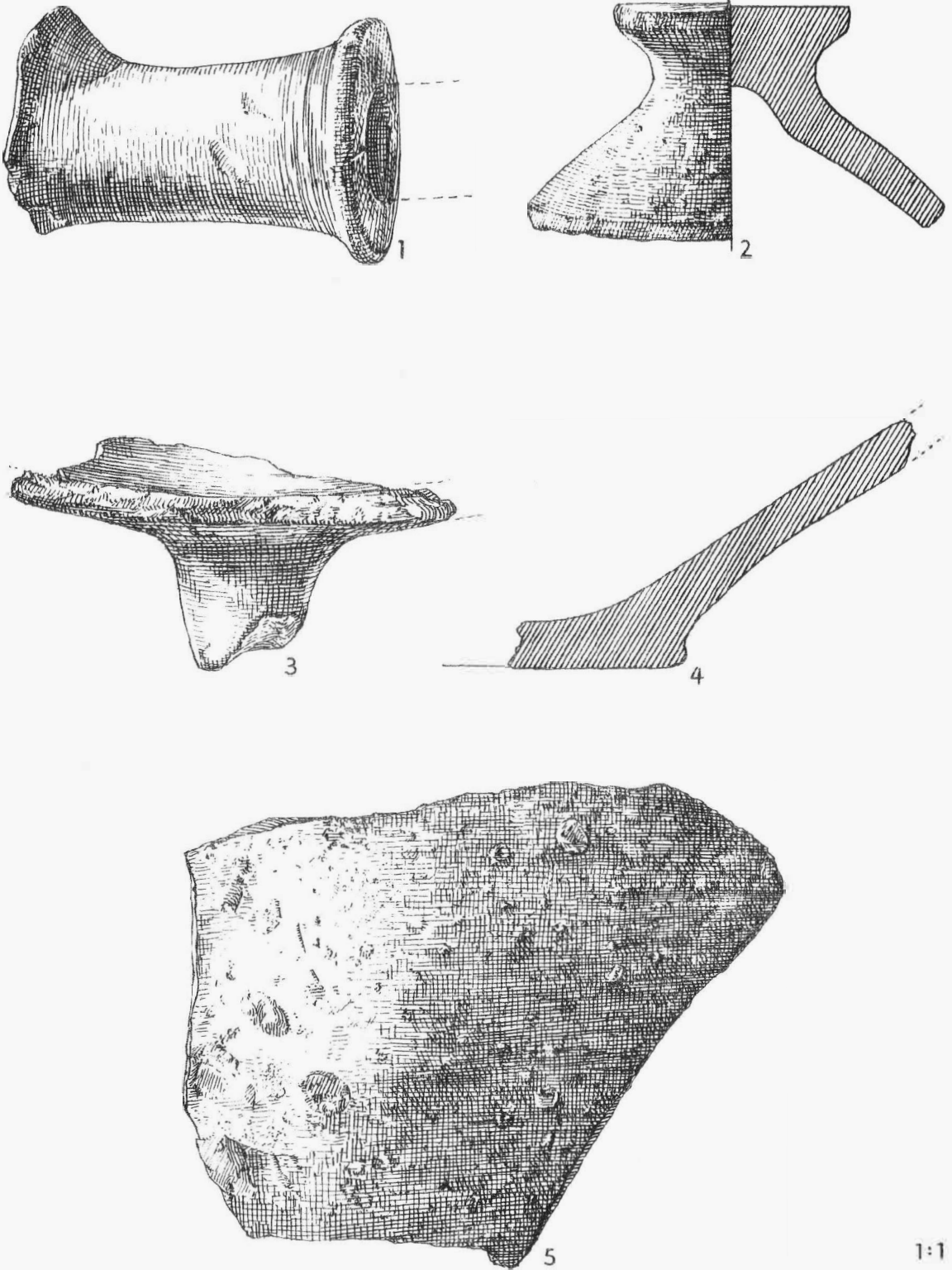
Meč z Klobouček u Bučovic, okres Vyškov

Karel Tihelka

Tab. 31

V červenci r. 1964 zjistil Dušan Wasserburger z Klobouček, žák ZDŠ v Bučovicích, při sečení trávy v části lesa Padělky u Klobouček na zemi železný předmět, jehož část byla pod povrchem. Byl to zrezivělý, avšak dobře zachovalý meč, jež jmenovaný odevzdal vlastivědnému muzeu v Bučovicích. Jeho konzervace byla provedena v laboratoři AÚ ČSAV, pob. v Brně. Nyní je ve sbírkách muzea v Bučovicích.

Meč je ocelový, celkem 112 cm dlouhý, z toho měří rukojeť 22,5 cm a hlavice 35 mm. Břit je 89,5 cm dlouhý, pod příčkou 45 mm široký a nad špičí asi 17 mm. Od příčky směrem ke špiči se pozvolna úží. Středem plochy břitu probíhá od příčky přibližně do poloviny jeho délky po obou stranách mělký žlábek asi 8 mm široký. Rukojeť je pokračováním břitu. Je ovšem užší, aby mohla být sevřena v dlaní /š. 20 mm/, avšak stejně silná jako břit uprostřed pod příčkou /asi 8 mm/. Nahoře se rukojeť obloukovitě úží a přechází v trn, na který je hlavice nasazena otvorem, provrtaným jejím středem /Tab./ Na jeho konci je hlavice připevněna čtvercovou destičkou 12 mm širokou. Hlavice, ulitá z měkkého kovu, je 47 mm široká a má tvar zploštělé koule, rozčleněné dvěma hlubokými a asi 14 mm širokými žlábkami ve čtyři symetrické části. Vespod je hlavice ukončena nízkým váloovitým výběžkem, provrtaným otvorem pro trn jako celá hlavice. K základně tohoto výběžku patrně přiléhala dřevěná nebo snad kožený obal rukojeti, z něhož se nic nezachová-

1:1

Tab. 30. Rašovice /o. Vyškov/: středověké nálezy z tvrziště. - Mittelalterliche Funde aus der Feste.

